

Dichondra micrantha Urb.

Nova adventivna vrsta slovenske flore

New adventitious species of Slovenian flora

0447/3 Slovenija: Istra, Piran, Trubarjeva ulica (45° 31' 46" N 13° 34' 5" E), pohojena tla, razpoke med tlakovci, poleg nje tudi naturalizirana *Soleirolia soleirolii*. Leg. N. Jogan, 27. 7. 2018.

D. micrantha je slakovka (fam. Convolvulaceae), plazeča trajnica s tankim, razraslim, zakoreninjavajočim se stebлом, s katerim se tudi uspešno vegetativno razrašča. Na kolencih ima posamične pokončne liste z le nekaj cm visokim pecljem in s kak cm dolgo ledvičasto-srčasto do skoraj okroglo listno ploskvijo, ki ima navadno 5 opaznih dlanasto nameščenih glavnih žil in je spodaj nekoliko prileglo dlakava. Cvetovi se razvijejo posamič v zalistju, ne presegajo listov, so petštevni, s pri dnu zraslimi obstojnimi, okoli 2 mm dolgimi časnimi listi, prav tako pri dnu zraslimi in približno enako dolgimi rumenimi venčnimi listi in nanje priraslimi 5 prašniki zunanjega kroga. Pestič ima dlakavo, dvopredalasto nadraslo plodnico z ginobazično nameščenima dvema kratkima vratovoma, iz nje se razvije skoraj okrogla dodelna glavica z rjavimi semeni (originalna opazovanja in RHUI-CHENG & STAPLES 1995).

Njena domovina so zmernotopli do topli predeli vzhodne Azije (RHUI-CHENG & STAPLES 1995), drugotno pa se pojavlja raztreseno po vsem Svetu (www.gbif.org). V azijski ljudski medicini se jo uporablja pri težavah z drisko. O invazivnosti te vrste nisem našel podatkov v floristični literaturi, jo pa kot nadležno vrtno rastlino, ki na zelenicah izpodrine travo, omenjajo v toplejših predelih S Amerike (npr. KERŽE 1954). DAISIE portal poroča o pojavljanju predvsem v jugozahodni Evropi, širše od Velike Britanije preko Italije do Grčije, medtem ko v drugih državah Balkanskega polotoka tam ni podatkov (<http://www.europe-alien.org/>). Podobne podatke navaja Euro+Med Plantbase, ki to vrsto kot naturalizirano navaja za predele S Afrike ter Azore, Kreto in Sicilijo (RAAB-STRAUBE 2018).

Na Hrvaškem (NIKOLIĆ 2015) so podatki o pojavljanju raztreseni vse od južne Istre do juga Dalmacije. Navajajo jo kot naturalizirano neinvazivno za celotno Italijo (CELESTI-GRAPOW 2009), konkretnije kot prehodno vrsto za večino dežel, kot naturalizirano pa v Lombardiji (CELESTI-GRAPOW & al. 2010), le za nam bližnjo Furlanijo-Juljsko krajino še ni bilo podatkov.

V Grčiji se pojavlja raztreseno po kmetijskih in ruderalnih rastiščih (<http://portal.cybertaxonomy.org/flora-greece/>).

Na slovenskem trgu vrtnih rastlin seme te rastline že kakih 20 let pridelujejo in ponujajo kot primerno pokrovno rastlino za senčna mesta (TOMŠIČ, 2001), tako da je zelo verjetno, da je njena uporaba že precej razširjena po Sloveniji in gotovo ni le v Piranu ušla nadzoru. A v naših podnebnih razmerah morda ne cveti vedno, pa tudi drugače je zaradi drobnih skritih cvetov lahko neopazena. V hortikulturi je v glavnem poznana kar pod prečrkovanim imenom »dihondra«, a glede na ime v angleško govorečih krajih (»ponnysfoot«) bi bilo čisto ustrezno domače ime kopitec, za vrsto torej drobnocvetni kopitec.

Nahajališče v Piranu je bilo odkrito v okviru popisovanja flore na Raziskovalnem taboru študentov biologije v Marezigah 2018. Pojavljanje na tem mestu je videti obsežno in stabilno, a populacijo bo treba spremljati v naslednjih letih, da ugotovimo stopnjo naturaliziranosti.

Namensko sejanega ali sajenega kopitca na bližnjih vrtovih nismo opazili. V nadaljnjih letih bi se utegnilo zgoditi podobno kot s hišno srečo (*Soleirolia soleirolii*), ki je po ozkih piranskih ulicah bolj razširjena, a pri njej tudi dolgo nismo zaznali trenda naturalizacije (GLASNOVIĆ & JOGAN 2012).

VIRI

- CELESTI-GRAPOW, L., 2009: Inventory of the non-native flora of Italy. *Plant Biosystems* 143 (2): 386–430.
- CELESTI-GRAPOW, L., F. PRETTO, E. CARLI & C. BLASI (EDS.), 2010: Flora vascolare alloctona e invasivadelle regioni d'Italia. Casa Editrice Universita La Sapienza, Roma. 208 pp.
- GLASNOVIĆ, P. & N. JOGAN, 2012: Novosti iz adventivne flore Slovenske Istre – Novelties from the adventive flora of the Slovenian Istria. *Hladnikia* 29: 37–44.
- KERŽE, F., 1954: Ob Tihem oceanu. Enakopravnost – Equality (Cleveland) 37 (141): 2–3.
- NIKOLIĆ T. (ed.), 2015: Rasprostranjenost *Dichondra micrantha* Urb. u Hrvatskoj, Flora Croatica baza podataka (<http://hirc.botanic.hr/fcd>). Prirodoslovno-matematički fakultet, Sveučilište u Zagrebu (datum pristupa: 30. 7. 2018)
- RAAB-STRAUPE, E. VON, 2018: Convolvulaceae. – In: Euro+Med Plantbase – the information resource for Euro-Mediterranean plant diversity.
- RHUI-CHENG, F. & G. STAPLES, 1995: Convolvulaceae. *Flora of China* 16: 271–325. (<http://www.efloras.org/>)
- TOMŠIČ, A., 2001: Okrasna trata v domačem vrtu. *Tednik (Ptuj)*, 24. 5. 2001.

NEJC JOGAN

Crepis conyzifolia (Gouan) A. Kerner

Prvo nahajališče redke vrste v Julijskih Alpah

First locality of a rare species in the Julian Alps

9548/2 (UTM 33TVM04) Slovenija: Gorenjska, Julijske Alpe, Zgornjesavska dolina, severno pobočje Vitranca nad vasjo Podkoren, smučišče Vitranc, X=5149747, Y=404661, približno 1000 m n. m. Leg. & det. B. Anderle & V. Leban, 4. 7. 2017 in 9. 7. 2017 (floristični popis avtorjev in Herbarij V. Lebana).

Velekoškasti (velecvetni) dimek je evrazijska (mediteransko-montanska) vrsta, ki uspeva v celotnih Alpah, v severnem delu Apeninov, Dinaridih, Pirenejih, Sudetih, Karpatih, Centralnem masivu v Franciji in na severnem delu Balkana vse do Bolgarije in Črne Gore (AESCHIMANN & al. 2004: 672, POLDINI 1991: 287, PRAPROTNİK 1991: 179–180). V naši soseščini